

Bryssel den 23 juni 2023
(OR. en)

10278/2/23
REV 2

LIMITE

AG 46
PE 60
INST 197
FREMP 177

**Interinstitutionellt ärende:
2022/0902 (APP)**

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper II) / rådet
Föreg. dok. nr:	9603/23, 7582/23
Ärende:	Rådets möte (allmänna frågor) den 27 juni 2023: förberedelser Förslag till RÅDETS FÖRORDNING om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och om upphävande av rådets beslut 76/787/EKSG, EEG, Euratom och den akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet som utgör en bilaga till det beslutet ("EU:s vallagstiftning") – Lägesrapport

1. I maj 2022 lade Europaparlamentet fram ett förslag till rådets förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och om upphävande av rådets beslut (76/787/EKSG, EEG, Euratom) och den akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet som utgör en bilaga till det beslutet.
2. Rådet diskuterade förslaget vid flera möten, både på teknisk och politisk nivå. Efter en diskussion i arbetsgruppen för allmänna frågor den 3 mars 2023 inledde ordförandeskapet en undersökning (dok. 7582/23) den 30 mars 2023¹ i syfte att skapa större klarhet och mer ingående analysera delegationernas ståndpunkter om förslaget.

¹ Dok. 7582/23.

3. På ordförandeskapets begäran har rådets generalsekretariat utarbetat en sammanfattning enligt bilagan till denna not på grundval av de svar från 24 medlemsstater som hade mottagits den 8 juni 2023.
 4. Coreper uppmanas att ta del av rapporten och lägga fram den för rådet (allmänna frågor) inför diskussionen om EU:s vallagstiftning vid mötet den 27 juni.
-

Sammanfattning av undersökningen om vallagstiftningen

I. INLEDNING

1. **Innehåll:** Den sammanfattande rapporten (del II) ger en översikt över medlemsstaternas synpunkter, där bestämmelserna i utkastet till förordning är uppdelade i följande tre grupper:
 - bestämmelser som möter brett och/eller starkt motstånd²,
 - bestämmelser som väcker frågor och kräver ytterligare ingående diskussioner³, och
 - bestämmelser som får störst stöd⁴.
2. **Metod:** Syftet med den sammanfattande rapporten är att ge en allmän översikt över medlemsstaternas synpunkter och ståndpunkter om varje enskild artikel i Europaparlamentets förslag. Det var stora skillnader mellan medlemsstaternas svarsnivåer och motiveringar: Några nöjde sig med att kryssa i rutor medan andra lämnade synpunkter eller föreslog nya formuleringar. Den sammanfattande rapporten syftar inte till att vara uttömmande utan till att återge de allmänna riktlinjerna, de vanligaste gemensamma synpunkterna samt visa mångfalden av åsikter genom att ta upp exempel.

II. SAMMANFATTANDE RAPPORT

A. Allmänna synpunkter på förslaget

3. **Mål:** Oberoende av medlemsstaternas ståndpunkter om enskilda bestämmelser kunde några av dem godta att vissa delar av valakten justeras för att göra reglerna mer framtidsanpassade. Medan vissa såg fördelarna med att överge de nuvarande 27 olika valmodellerna till förmån för ett enda val till Europaparlamentet, pekade ett stort antal medlemsstater på bristen på detaljerade uttalanden om efterlevnaden av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

² Ett stort antal medlemsstater har kryssat i rutan ”inte acceptabelt” och/eller uttryckt starka åsikter emot.

³ Ett stort antal medlemsstater har kryssat i rutan ”ska diskuteras”, och vissa medlemsstater har kryssat i rutan ”inte acceptabelt” och/eller uttryckt starka åsikter emot.

⁴ Ett stort antal medlemsstater har kryssat i rutan ”acceptabelt”. Vissa medlemsstater anger fortfarande olika svårigheter att diskutera och/eller ett mindre antal motsatte sig.

och på förslagets ekonomiska konsekvenser. Dessa delegationer föredrog att regleringen av valet till Europaparlamentet fortsätter att hanteras nationellt.

4. **Rättsaktens form:** Det var inte mycket stöd till att lagstifta om valförfaranden genom en förordning. Ett stort antal medlemsstater uttryckte tvivel och ett fåtal är till och med starkt emot en ändring av valaktens nuvarande form, då de hävdar att en förordning om en enhetlig valordning skulle ge upphov till rättsliga problem och leda till inkonsekvenser mellan reglerna om val till Europaparlamentet och reglerna om nationella val.

B. Bestämmelser som möter brett och/eller starkt motstånd

5. En majoritet av medlemsstaterna motsatte sig förfarandet med **toppkandidater** (skäl 8) eftersom det strider mot den institutionella jämvikt som fastställs i fördraget, skulle undergräva kommissionens opartiska roll och gynna kandidater från de större medlemsstaterna.
6. Ett stort antal medlemsstater uppgav att de inte kunde stödja transnationella listor på grund av allvarliga rättsliga och institutionella problem, bristande ansvarsskyldighet och medborgarrepresentation samt legitimitet för de ledamöter av Europaparlamentet som valts från transnationella listor. De framhöll vidare att de europeiska politiska partiernas struktur och organisation inte lämpar sig för detta ändamål. Flera medlemsstater motsatte sig därför alla hänvisningar till en unionsomfattande valkrets i hela texten (kallad kontroversiell hänvisning). Få medlemsstater stödde i allmänhet de **transnationella listor** som anges i artikel 15, med vissa förbehåll, särskilt när det gäller de operativa detaljerna. En medlemsstat lade fram ett alternativt förslag om att fastställa och genomföra transnationella listor. En annan grupp medlemsstater uttryckte tvivel men var öppna för ytterligare diskussioner.
7. Den medlemsstat som föreslog ett nytt system för transnationella listor föreslog också en reviderad artikel 28 om inrättande av en **europaisk valmyndighet**. Dess inrättande, som är kopplat till en unionsomfattande valkrets, väcker dock tvivel hos ett stort antal medlemsstater som inte ser myndighetens mervärde och som anser att dess finansiering är oklar. Dessa medlemsstater motsatte sig generellt alla hänvisningar till valmyndigheten i hela texten (nedan kallad kontroversiell hänvisning).

8. Trots förslaget om en möjlighet att fastställa en högre rösträttsålder finns det ett starkt och brett motstånd mot att fastställa **rösträttsåldern till 16 år** (artikel 4). Bland de argument som medlemsstaterna framfört kan nämnas följande: ett nationellt parlament avvisade nyligen förslaget, rösträttsåldern måste vara förenlig med rösträttsåldern för nationella val, det finns ingen anledning att frånga ett nationellt system och det saknas offentligt stöd i vissa medlemsstater för en sådan minskning. Flera medlemsstater hade också frågor och farhågor om uttrycket ”**oavsett rättskapacitet**” och begreppet ”**personer med funktionsnedsättning**”. **Rätten att vara valbar från 18 års ålder** får också motstånd (artikel 5).
9. Trots visst stöd gav **skyldigheten att införa poströstning** (artikel 8.1) upphov till ett stort motstånd på grund av genomförbarhet, säkerhetsproblem, osäkerhet vad gäller tillämpningsområdet och förenligheten med nationella system. Detsamma gäller punkt 2 om ytterligare möjligheter till röstning. De flesta medlemsstater föredrar ett frivilligt system som i beslutet från 2018.
10. En majoritet av medlemsstaterna motsatte sig bestämt begreppet **europaisk röstlängd** (artikel 9), som de ansåg vara omotiverat, orimligt och för långtgående, och begärde därför att dessa hänvisningar skulle avlägsnas från texten. Andra medlemsstater föreslog att tidsfristen för upprättande av röstlängden skulle förkortas.
11. Flera medlemsstater motsatte sig införandet av strikta **könskvoter** (artikel 10.1) för politiska partier, som fritt bör kunna nominera sina kandidater. Hänvisningen till ”**icke-binär**” kunde heller inte godtas av vissa medlemsstater.
12. De flesta medlemsstaterna begärde antingen mer tid för **inlämning av kandidatlistor** (artikel 11) eller motsatte sig 12-veckorsförslaget och hävdade att det var omotiverat, orimligt och stred mot de nationella systemen.
13. En harmonisering av nationella regler och nationell praxis för **valkampanjer** (artikel 17) är oacceptabel för flera medlemsstater och väcker frågor hos flera andra. Medlemsstaterna betonade bland annat de negativa effekterna på djupt rotade nationella sedvänjor och traditioner och på kampanjutgifterna.

14. En stor majoritet av medlemsstaterna motsatte sig **en gemensam valdag** (artikel 19.1) på grund av problem kopplade till subsidiaritet, operativa svårigheter, risker för lägre valdeltagande och oförenlighet med konstitutionella traditioner. Tre medlemsstater kunde överväga en omröstningsperiod från torsdag till söndag som skulle omfatta den 9 maj, medan andra föredrog att förtydliga den ursprungliga texten. Andra inslag som **politisk verksamhet i närheten av vallokalerna** (punkt 2), **omröstningstidpunkt** (punkt 3) och **offentliggörande av resultat** (punkt 4) fick mer stöd, men mötte ändå starkt motstånd, främst på grund av att de borde regleras på nationell nivå.
15. Flera medlemsstater kan inte godta artikel 20.1 om **tillkännagivande av valresultatet**. Några kan inte göra detta på grund av kontroversiella hänvisningar (se punkterna 6 och 7), medan vissa åberopar ett pågående mål om förhandsavgörande från domstolen och andra betonar att denna fråga bör regleras på nationell nivå.

C. Bestämmelser som väcker frågor och kräver ytterligare ingående diskussioner

16. Vissa medlemsstater motsätter sig fastställandet av **definitioner** (artikel 2), med hänvisning till att systemet skulle vara komplicerat och rättsligt otydligt, och menar att detta skulle kunna göras bättre på nationell nivå, men majoriteten är öppen för ytterligare diskussioner. De mest problematiska definitionerna verkar vara följande: *sammanslutning av väljare* (punkt 2), *européisk koalition av nationella politiska partier och/eller sammanslutning av väljare* (punkt 3), *européiskt politiskt parti* (punkt 4), *européisk sammanslutning av väljare* (punkt 5), *européisk valkoalition* (punkt 6) och *unionsomfattande lista* (punkt 9). Det största hindret verkar vara att dessa definitioner är oförenliga med befintlig nationell lagstiftning (se punkterna 6 och 7).
17. **Utövandet av rösträtten** (artikel 6) väckte intresse, om än med frågor om tillämpningsområdet, som för vissa medlemsstater måste utesluta röstning från tredjeländer. Vissa medlemsstater motsatte sig också punkt 2 om intagna på fängelser, men en stor majoritet var för denna bestämmelse.

18. Medlemsstaterna verkar i allmänhet vara redo att diskutera artikel 12 om **valsystemet** (med utgångspunkt i 2018 års lydelse och utan transnationella listor).
19. Medlemsstaterna pekade på behovet av att ingående diskutera artikel 13 om **valtröskeln** för att avlägsna vissa kontroversiella hänvisningar (se punkterna 6 och 7) och undvika att utesluta befintliga partier eller bryta mot principen om lika rösträtt och lika konkurrens mellan partierna. De största svårigheterna verkar röra tröskeln på 3,5 procent (där det särskilt föreslås ett intervall på 2–5 procent i stället) och punkt 4 om minoriteter.
20. Om hänvisningarna till den unionsomfattande valkretsen, den europeiska valmyndigheten och den europeiska röstlängden avlägsnades skulle ett stort antal medlemsstater kunna diskutera artikel 18 om **kontaktmyndigheter** ytterligare, med utgångspunkt i 2018 års lydelse. Frågor att ta itu med skulle bland annat vara tidsfrister, uppgifternas omfattning och behovet av att ta hänsyn till situationen i vissa medlemsstater där olika myndigheter hanterar uppgifter från väljare och från kandidater.
21. Artikel 23 om **valprövning** fick stort stöd (med undantag för de kontroversiella hänvisningarna, se punkterna 6 och 7). Det kommer här att krävas diskussioner särskilt för att klargöra Europaparlamentets roll.
22. Artikel 27.7 om **särskild ledighet** kommer att kräva ingående diskussioner där ett betydande antal frågor kan tas upp.
23. Det finns lika många medlemsstater som är positiva till artikel 29 och dess **kommittéförfarande** som det finns medlemsstater som fortfarande förbehåller sig sin ståndpunkt. Andra efterlyste förtydliganden eller lade fram alternativa förslag. Ett litet antal medlemsstater motsätter sig artikeln.
24. Slutbestämmelserna i artikel 31 om en **översynsklausul** och artikel 32 om **ikraftträdande** kommer också att kräva ytterligare diskussioner, beroende på resultatet av diskussionerna om sakfrågan.

D. Bestämmelser som får störst stöd

25. Följande bestämmelser fick bredast stöd i detta skede:

- Artikel 3 om **nationella bestämmelser** (där tredje stycket är det inslag som skapar de största svårigheterna).
- Artikel 4.2 om **dubbel röstning** och artikel 4.3 om **påföljder**.
- Artikel 5.2 om **dubbel valbarhet**.
- Artikel 7 om **tillgänglighet**.
- Artikel 13.1 om en lägsta **tröskel** för fördelning av mandaten, vilken inte får sättas högre än 5 procent av de giltiga avgivna rösterna.
- Artikel 14 som bland annat gör det möjligt för medlemsstaterna att upprätta enskilda **valkretsar** för valet.
- Artikel 16 om **finansiering av europeiska valenheters valkampanjer**.
- Artikel 19.5 om att göra den **9 maj till en helgdag**.
- Artikel 20.2 om **offentliggörande av valresultatet** (angående undantaget för kontroversiella hänvisningar, se punkterna 6 och 7).
- Artikel 21 om **valperiod och mandat** och artikel 22 om **sammankallande av Europaparlamentet** (med undantag för en medlemsstat som motsätter sig artikeln, eftersom den underförstått skulle innebära ett erkännande av en gemensam valdag, och en annan medlemsstat som hävdar att den faller utanför tillämpningsområdet).
- Artikel 24 om **oförenlighet** fick stort stöd med förbehållet att vissa medlemsstater skulle behöva lösa problemet med oförenlighet med regionala mandat, att vissa skulle behöva avlägsna kontroversiella hänvisningar (se punkterna 6 och 7) och att vissa anser artikeln falla utanför tillämpningsområdet.
- Artikel 25 om **extern parlamentarisk verksamhet** (en medlemsstat anser att den faller utanför tillämpningsområdet).
- Artikel 26 om **personlig och oberoende röst** kan till största delen godtas av en stor majoritet av medlemsstaterna, i avvaktan på en debatt om tillämpningsområdet och om samspelet med protokollet om immunitet och privilegier.
- Största delen av artikel 27.1–27.6 om **vakanser** kan godtas av en stor majoritet av medlemsstaterna, i avvaktan på en debatt om tillämpningsområdet och avlägsnandet av kontroversiella hänvisningar (se punkterna 6 och 7).